

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadržni dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petična enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 37.

Sobota 3. maja 1930.

Leto V.

Anketa obrtnikov o obrtnem zakonu.

Tudi delavske strokovne organizacije bodo v kratkem sklicale posvetovanja.

V Beogradu se je vršila 28. m. m. konferenca obrtnikov iz cele države. Na konferenci so obravnavali načrt zakona o novem obrtnem zakonu. V razpravi sta se pokazali dve smeri; beograjska, ki trdi, da je zakon v sestavi načrta nesprejemljiv in naj se v načrt zakona sprejmejo vsa glavna načela bivšega srbskega obrtnega zakona iz leta 1910 s primernimi izpremembami, ker se dela zakon za vso državo. **Zadovoljni niso, ker se obrti sodno ne protokolirajo, zahtevajo izločitev sejmarstva. Upirajo se tudi določbam o prisilni organizaciji in službenih odnošajih med mojstri in pomožnim osebom.**

Zastopniki dravske banovine so se izrekli v glavnem za načrt zakona in zahtevali še strožje določbe glede opredelitve strok, glede dokaza o izvrševanju obrti in proti šušmarstvu. **Pretrde so jim pa določbe glede odpušnega roka, dopustov in odpravnine za delojemalce.**

Na tej konferenci so delegati iz dravske banovine zahtevali tudi obvezno zavarovanje obrtnikov za nezgode, bolezen, onemoglost, starost in smrt.

Končno so se izrekli za sistem skupnih zbornic z avtonomnimi odseki, dočim Beograjčani nočejo imeti opravka z industriji.

Predlog o skupnih zbornicah je bil končno tudi odklonjen.

Poročilo je posneto po meščanskih časopisih, ki ne objavljajo podrobnega poročila, zlasti ne o razpravah, ki se specielno tičejo službenega razmerja delavcev in nameščencev.

Konferenca je sklenila, predložiti svoje sklepe vladi.

* * *

Načrt o novem obrtnem zakonu je zbudil tudi med delavstvom velik interes. Nekatere določbe v tem načrtu bo treba temeljito izpremeniti, če naj novi zakon vsaj za silo uredi razmerje med delodajalci in delojemalci.

Tako n. pr. je v novem načrtu predvideno, da bi v bodoče izdajale delavske knjižice obrtniške in industrijske zadruge in ne kakor sedaj politična oblastva. Če bi obveljala določba novega načrta, bi se bilo resno bati, da se bodo vršile pri izstavljanju knjižic vsakovrstne zlorabe napram delavcem.

V sedanjem zakonu o zaščiti delavcev je v tem pogledu prav dobra določba, da je za delavsko legitimacijo (knjižico) veljavna tudi članska knjižica strokovne organizacije (članovnik). Bilo bi umestno, to določbo sprejeti tudi novi zakon.

Interesantna je tudi določba v načrtu, da bi pripadala nadzorna praca nad delavskimi strokovnimi organizacijami (v Srbiji) ministrstvu za trgovino in industrijo.

Doslej so spadale strokovne organizacije posredno preko delavskih zbornic pod ministrstvo za socialno politiko. Enodušna želja vsega delavstva je, da to tudi v bodoče ostane in da se ne spravljajo strokovne organizacije pod resor onega ministrstva, ki že po naravi svojega glavnega delokroga ne more imeti dovolj smisla za delavske težnje.

Sicer bomo pa o načrtu podrobneje izpregovorili v prihodnjih ted-

Zaščita stanovanjskih najemnikov ukinjena.

Pred 15. aprilom podana stanovanjska odpoved postane izvršna 30. jun.

Kralj je podpisal zakon, s katerim se ukinja s 1. majem t. l. stanovanjska zaščita najemnikov popolnoma. Končna določba ukinitvenega zakona pravi, da se morajo tiste stranke, katerim je bilo stanovanje (pravilno!) odpovedano pred 15. aprilom t. l., izseliti najkasneje do 30. junija 1930, če se ne pogođe s hišnim posestnikom.

Po prvem maju imajo torej hišni posestniki popolno svobodo. Niso se pa v desetih letih primerno zvišali dohodki najemnikov in stanovanj za neimovite sloje še vedno manjka, čeprav trdijo hišni posestniki v svoji spomenici na oblast, da je stanovanje preveč. In oduševanju niso postavljene nobene zakonite meje.

Ljubljanska oficijozna poročila pravijo, da je bilo v Ljubljani lani 2780 dvosobnih stanovanj z najmanj tremi prebivalci (skupaj 16.275 oseb), z eno sobo 2830 stanovanj, v katerih je prebivalo povprečno nad pet oseb (skupaj 15.204 osebe). Hišni posestniki pa slovesno izjavljajo, da so v Ljubljani in po mestih in industrijskih krajih zdrave stanovanjske razmere.

Te številke dovolj jasno kažejo, da so v Ljubljani jako nezdrave stanovanjske razmere.

Smelo bi rekli, da so higijenski škandal. In vendar je občina kakor tudi druge korporacije ustavila gradbo primernih majhnih in zdravih stanovanj. Tudi številne barake po Ljubljani in okolici so žive priče, kako se pri nas skrbi za stanovanjsko higijeno.

Mi vemo, da se nedostatki ne dajo odpraviti namah. Toda odklanjati vsakršno aktivno voljo, da se te razmere izboljšajo, pa pač ni socialno in ne higijensko. Baharija, kakor na primer v Ljubljani, da je občina zazidala mnogo milijonov v stanovanja, je smešna, ker bi se bilo za ta znesek zgradilo lahko skoro še enkrat toliko majhnih zdravih stanovanj za tiste rodbine, ki stanovanja potrebujejo.

Higijensko stanovanje je več kot pol zdravja; tarnanje in frazarenje ne pomaga. Bilo je res mnogo besed, a stanovanjska higijena je imela malo od tega, ker so se gradila stanovanja za tiste, ki lahko plačujejo velika stanovanja, mala stanovanja so pa ostala brlogi smrti.

Dr. Schober v Parizu.

Posojilo išče.

Avstrijski kancler dr. Schober je obiskal Pariz, kjer so ga sprejeli jako prijazno. Predvsem se je šel zahvaliti za podporo na mednarodnih konferencah. Avstrija išče tudi posojilo v Franciji. Briand je baje obljubil podporo Avstriji v obliki dragega posojila, če Avstrija opusti politiko priključitve Nemčiji. Dr. Schober je, kakor je razumeti iz njegove izjave častnikarjem, na to pristal, ker pravi, da

bodo odnošaji med Francijo in Avstrijo, kakor med »enim narodom dveh držav«.

Francoska politika gre za tem, da se Avstrija ne priključi Nemčiji, pač pa bolj ali manj mali antanti, od katere je odvisno gospodarstvo. Francija ne mara okrepitev srednje Evrope v neprilog francoske evropske politike.

Vojna vojni!

Alli je možno preprečenje vojne ali ne?

Varnostna komisija Lige narodov je dne 30. m. m. pričela zborovati v Ženevi. Na seji gre za predlog, ki naj bi se predlagal Društvu narodov, s katerim bi se sklenila splošna konvencija za preprečenje vojne. Anglija in Nemčija sta za tako konvencijo, dočim Francija in Poljska nista. Poljski delegat Sokal je zahteval, da naj se takoj glasuje, ali je taka konvencija potrebna ali ni. Večina je vendar zahtevala, da naj se vprašanje najprej objasni v pododboru in šele potem glasuje o njem. — Iz te razprave je zopet prav jasno razvidno, kako malo smisla je med diplomatami za trajen mir.

nih, zakaj imajo strokovne organizacije namen sklicati o tem načrtu enkete, ki bodo vprašanje temeljito predelale in poslale svoje predloge delavskim zbornicam z obširnejšo utemeljitvijo svojega stališča do načrta zakona.

Vprašanje je vsekakor jako važno in mu je treba posvetiti vso pažnjo. Kakor je razvideti, se obrtniške organizacije te važnosti dobro zavedajo, zato tudi delavstvo ne sme zaostajati.

Trepotali boste . . .

Huggenberg stiska pesti.

Po seji nemško-nacionalnega strankinega načelstva je šel Huggenberg v svoj volilni okraj in tam govoril. Govoril je proti Youngovemu načrtu in izjavil, da bodo odgovorni voditelji (to je socialni demokrati) trepetali zaradi odgovornosti, ker so ta dogovor sklenili.

»Vorwärts« pravi, da je nada Huggenbergova komična, zlasti sedaj, ko je njegova stranka v razpadu. Tolaži se sicer s tem, da njegova stranka ni parlamentarna stranka, ampak samo gibanje, ki bo zmagalo. V Nemčiji sicer »trepetajo« pred to »zmago«, toda ne iz strahu, ampak zaradi smeha, ki ga zbuja njegovo neresno repenčenje.

Zagovornik starostne pokojnine.

Republikanski poslanec Stafford iz Milwaukeeja v Zedinjenih državah, ki je naslednik bivšega socialističnega poslanca Bergerja (umrl), je nedavno izjavil, da je zavarovanje za starost potrebno. Tak predlog je stavil dvakrat že Berger. On pravi: »Oskrba starih delavcev je postala javna zadeva in jaz se popolnoma strinjam z zagovorniki starostne pokojnine in jo bom podpiral. Glavne vzroke sedanje velike nezaposlenosti je iskati v taktiki delodajalcev, ki odpuščajo delavce, ki so pustili svoje mlade sile v industrijah.«

Boj tuberkulozi.

Zasebna karitativnost in dolžnost države. Potreba spremembe zakona o nalezljivih boleznih.

Tuberkuloza zavzema pri nas že značaj resne narodne nesreče, saj je statistično dokazano, da umrje v Jugoslaviji vsakoletno 60.000 ljudi za jetiko. V južnih krajih naše države je bila ta bolezen radi slabih kulturnih in gospodarskih prilik že od nekdaj zelo razširjena, v Sloveniji, ki je sama na sebi zdrava provinca, je pa šele z uvajanjem in razvijanjem industrije začela občutno nastopati. So pri nas kraji, kjer je bila nekdanja bolezen le zelo redka prikazen, odkar pa se je v dotičnem kraju ustanovilo tovarne, se je z njimi tudi jetika trdovratno vgnezdila. Moderne države, vsem na čelu Nemčija, vodijo proti temu zlu sistematičen boj po zasebni in javni inicijativi, ki traja že desetletja in kaže zelo velike uspehe. Pri nas v Dravski banovini se je v tem pogledu do danes zelo malo storilo: na Golniku se je bivši invalidski dom preuredil in razširil v zdravilišče za pljučne bolezni, ki je vedno polno, in bivše zasebno zdravilišče v Topolšici je po prevratu prevzela država, ki pa sprejema menda samo premožne bolnike iz južnih krajev. Po zasebni inicijativi se je pred devetimi leti ustanovila protituberkulozna liga v Mariboru, ki pa ni mogla razširiti svojega delokroga preko bližnje okolice. Z vztrajno in dolgotrajno nabiralno akcijo se je posrečilo postaviti lasten paviljon za tuberkulozne in ga v okviru splošne bolnice vzdrževati. Vzdržuje tudi mali dispanzer, ki pa je radi pomanjkanja sredstev obsojen še na zelo omejeno delovanje. Pred par tedni se je končno tudi v Ljubljani ustanovila protituberkulozna liga, ki hoče razširiti svoje delovanje na vso dravsko banovino. In to šele, ko ji je bil od gotove strani zagotovljen večmilijonski fond, kar je razumljivo, ker iz nič ni nič. So sicer ljudje, ki včasih tudi iz nič nekaj napravijo, s pomočjo idealizma in čistega človekoljubja, ali taki pojavi so zelo redki in zaslužijo temveč prazna priznanja in občudovanja. Novoustanovljena ljubljanska protituberkulozna liga se je zdaj z vneto lotila dela in razpošila svoje pozive k sodelovanju na vse kraje. V njenem odboru so naši znani socialni politiki in funkcionarji socialnih zavodov, ki so vse svoje organe pozvali na sodelovanje k ustanavljanju podružnic protituberkulozne lige po vsej banovini. Zlasti nameščenci bolniških blagajin hodijo po podeželskih občinah, da po naročilu skušajo pridobiti občinske in župne predstojnike, vplivnejše in premožnejše občane, učitelje in javne delavce za to človekoljubno akcijo in za ustanavljanje podružnic. Torej na široko zasnovana akcija, kateri od srca želimo uspehov.

Če pa je to edini in najuspešnejši način borbe proti temu narodnemu zlu, je pa drugo vprašanje. Zasebna karitativnost je sicer lepa reč, ali ostane le kapljica v morju. Nehote se spomnimo pri tem tistih patrijotičnih avstrijskih dam, ki so prirejale razkošne soareje in plese, enkrat za ubogo šolsko deco, drugič za kake poplavljenke, tretjič za rdeči križ, pri katerih so v prvi vrsti same uživale, pri razkazovanju svojih toalet in v domišljiji svoje dobročnosti. Najagilnejše med njimi so pa imele pri tem še posebne skrite namene: da bi obrnile pozornost višjih krogov na

svojo delavnost in s tem pripomogle svojim soprogom do napredovanja v službi, ali pa do zaslužnega križca. Bede pa z vsem svojim letanjem in klepetanjem niso najmanj odpravile. (Dalje prihodnjic.)

Šola za življenje.

Nedavno je »Slovenec« otvoril debato o šolstvu, sedaj pa priobčuje mnenja o tujih jezikih. Dopisniki izražajo različna mnenja, toda vsi z ozirom na stališče »Slovenca« v javnosti. Zato bi bilo umestno, da se oglasi tudi Vaš list in pove mnenje oseb, ki povsem ne soglašajo s »Slovencem«. Pisec je rudarski paznik; prej je delal v pisarni, sedaj dela zunaj, na njegovo mesto je prišel uradnik-inženjer, ki natanko to dela, kar je prej delal pisec-osnovnošolec. Najboljši dokaz, da študij nima pomena za praktično življenje. — Poznam lesno trgovino, v kateri inženjer-uradnik piše naročila na drva; njegov prednik v pisarni je imel tri razrede osnovne šole. Zato je popolnoma napačno, določati službam šolsko izobrazbo in države ne dobivajo nič boljšega naraščaja, kljub predpisani maturi, rigorozom in drugim izpitom. — Taki pogoji so se že davno preživel! Vsi uradi pri sodiščih, občinah, financih itd. to resnico dan na dan potrjujejo. Za eksekutorje so nekdanje zadostovali orožniki, dandanes zahtevajo polovico srednje šole; ker je študij drag, mora biti tudi v službi temu primerna višja plača, a delo je isto, stroški pa za polovico višji.

Med vojno so premeteni Nemci marsikakega zidarja, trg. pomočnika itd. tiščali od razreda do razreda in mož je danes uradnik ali častnik brez strogih šolskih izpitov; pri nas na Slovenskem so vojake s fronte prav tako metali, kakor navadne dijake. — Neki profesor na realki v Idriji je imel v šoli 30 učencev in je trdil, da jih je preveč, ter jih je metel, da jih je bilo manj. — Enako je v Kranju neki profesor od 17 četrtošolcev tri v grščini pogojno spustil, vse druge je vrgel. Stotine in stotine je takih oseb, ki so si s takim šolanjem neprostovoljno pokvarili bodočnost!

V osnovnih in tudi srednjih šolah so izpiti in klasifikacija nepotrebni; mesto mučilnic s suhoparno sistema-

PRISTOJATE K

ŠTAJERSKI HRANILNICI IN POSOJILNICI V MARIBORU

Delež stane Din 100.— Člane sprejema začasno Ljudska tiskarna, Sodna ulica 20.

tiko, slovnico, zgodovino, učenjem na izust, domačimi nalogami, nepotrebno matematiko bi zadostovala praktična, iz življenja za življenje sestavljena berila, podučne povesti in poljudno-znanstveno čtivo. Prof. Macher nam je pri botaniki čital Tušcka, pri živalstvu Erjavca in koncem semestra je dal vsakemu en red boljše kakor je zaslužil; svet se ni podrl, a mi imamo še danes hvaležen spomin na njegove ure.

Dandanes vzgajajo mladino po priliki: Sie kann Englisch und Französisch, aber Kartoffel kochen ist ihr chinesisches.

Inozemci se uče po šolah materinščino, največ še en jezik povrh, ker so preponosni, da bi se učili tujih jezikov, zlasti slovanskih. Zato pa je druge snovi tem več in tem boljše! Pri nas se učimo celo kopico jezikov, a marsikateri ne ve, kako je nastala železnica, četudi ima latinščino v malem prstu. Balast starih klasikov še danes ni odpravljen. Naša inteligenca v praktičnem življenju včasih niti za drvarja ni, še manj za kaj boljšega, ako nima ali ako ne najde »svojemu« študiju primerne službe. Pred vojno so se v Ljubljani hvalili, da imajo razen Černovic v vsej Avstriji najstrožje srednje šole; in so naši cepali, a Nemci iz tujine prihajali med nas v tovarne, rudnike itd., medtem ko smo mi vzgajali teologe, pedagoge in juriste!

Današnje šole z odličnjaki in klasifikacijo vzgajajo vse prej nego samostojno misleče ljudi, pač pa posebljene posvetke svojih predstojnikov. »Dober« učenec se mora tako uživati v svojem vzorniku, da sploh ni zmožen v življenju samostojno delati in nastopati. To vidimo po vseh pisarnah! Med vojno so imeli

uradi aprovizacijo, toda marsikje niti vedeli niso, da zdob ni zrastel na polju. — In učni uspehi? Kolikokrat rečejo v šoli: to smo porabili, ker smo se lani učili. Od počitnic do počitnic se skadi vse učenje.

Od 8. do 16. leta bi šola povsem zadostovala. Marsikateri se v šoli bolj spridi kakor izobrazbi — moralno in telesno, ker so naši razredi gnezdišča nalezljivosti. Koliko je vasi z lepim župniščem in šolsko palačo — a strehe davkoplačevalcev so slamnate. Vrh tega so dandanes šole nam nasprotnih držav prave potujčevalnice.

Take dobrote imamo od naših dragih šol.

A tudi učiteljstvo ni na boljšem! Tretjino svoje mesečnine mora razdati za strokovne in politične liste, prireditve, potovanja, sestanke, nastope. Med letom potujejo po turnejah; kaj pa šolarji?

Mesto 25 črk jih morajo znati 200: velike, male, latinica, cirilica in povrh še tvoj jezik (ali več) in balast pravopisja: š, sch, sh itd., vse za en in isti glas!

Turki in Japonci z reformami so naprednejši od nas!

Pa čitajte banovinske in občinske proračune za šolstvo, sadjarstvo, obrtne tečaje, gospodinjstvo in drugo, kar vse velja naši mladini!

Čitati, pisati, računstvo, morala; pouk o praktičnem razvijanju življenja in pridobitne možnosti za dober poklic brez »dvojk« in predpisane študija: taka bi morala biti šola. Ne po angleško, ne po nemško, ne po francosko, pač pa po naše, po jugoslovansko. Dandanes ti s šestim letom (kakor vojaka) vzamejo otroka in počenjajo z njim kar se jim ljubi, a ti plačaj in molči. To je šola! J. J.

Doma in po svetu.

Agrarno vprašanje. »Kmeti list« poroča, da se je nedavno mudil v Beogradu zastopnik »Zveze slovenskih agrarnih interesentov«, g. Albin Prepeluh, in je bil sprejet na dvoru, nato pa pri ministrskem predsedniku g. Petru Živkoviću in ministru pravde, gosp. dr. Srškiću. S seboj je nesel obsežen statistični material, predloge in načrte, kako naj se reši vprašanje agrarne reforme v hriboviti in revni Sloveniji. Z najboljšimi vtisi se je vrnil iz Beograda. — Da! Agrarno vprašanje je važno za interese in ti so mali kmeti, bajtarji in oni, ki delajo na kmetih vse življenje za druge. Tudi za veleposestnike je vprašanje važno, toda ti se bodo pametni rešitvi upirali. To sta vsekakor dve gospodarski politiki, ki se na podlagi solidarizma ne bosta lahko rešili.

Veleposest v privatnih, cerkvenih in drugih rokah ima končno odločilno besedo. Bivši parlament tega vprašanja resno ni hotel načeti, ker so se meščanske stranke bale zamere, gospodarski krogi pa so tudi danes proti kakršnikoli, recimo, socializaciji, razen, če se pri tej operaciji dobro zasluži, kakor se je to zgodilo nekdanje fevdalci. — Torej, bomo videli!

Dr. Kosta Jovanović je umrl. Bivši podpredsednik beogradske občine, dr. Kosta Jovanović, ki je bil zapleten v znano pravdo, je nenadoma umrl.

Akademični slikar Fran Sterlé, ki se je v Londonu ponesrečil, je umrl dne 29. m. m. v 41. letu svoje starosti. Sterlé je bil rojen v Dolenji vasi pri Cerknici in je absolviral umetno-obrtno šolo v Ljubljani in

slikarsko akademijo na Dunaju. Njegova posebnost je bila, da ni poznal raznih »modernih« struj. V glavnem je bil portretist.

Uradne ure pri državnih uradih. V smislu naredb ministrskega predsednika so pri državnih uradih od 1. maja do 1. novembra uvedene naslednje uradne ure vsak dan razen nedelj in od države priznanih praznikov, in sicer od 7.30 do 12.30 ter od 16. do 18. ure; ob sobotah pa od 7.30 do 13.30.

Madžarom je že zopet dolgčas po kralju. Po poročilih lista »Arnab« trdi grof Bethlen, da je zakon o detronizaciji Habsburžanov nemoralen ter da je bil sklenjen pod pritiskom tujih zunanjih sil. Grof Bethlen simpatizira z legitimisti ter jim celo daje priliko, da ustvarjajo razpoloženje za Habsburžane. Oton Habsburški doseže letos polnoletnost, ki naj se na Madžarskem dostojno proslavi. Predvsem bo Bethlen dal v zbornici ratificirati pariški sporazum o vzhodnih reparacijah in sprejeti proračun. Nato pride na vrsto izprememba ustave. Ob priliki pa potem izda vlada deklaracijo, s katero se naj prekličje zakon o detronizaciji Habsburžanov kot nemoralen zakon in izreče princip, da Madžari ne morejo ostati več brez kralja. — Če je resnica? Mogoče!

Dve leti preiskovalnega zapora. V Budimpešti se pripravlja komunistični proces, pri katerem je obtoženih 108 oseb. Razprava je bila določena na pondeljek, dne 28. m. m., a je bila zopet preložena za mesec dni — iz administrativnih vzrokov. Zagovorniki so protestirali proti odgoditvi, češ, da utegnejo biti nekateri obtoženci nedolžni in čepe v jetnišnicah že dve leti. Jasno je, da je tako postopanje krivično, če ljudje sede po nedolžnem v zaporu. Tak preiskovalni zapor je podoben srednjeveški torturi, ki lahko ubije najboljše ljudi fizično in duševno ter napravi iz njih

Razpečava v kraljevina Jugoslavija
Fran Ks. Lešnik, Maribor, Cankarjeva ul. 26

L. N. Tolstoj.

Dogodbica za otroke.

V odprti kočiji sta se vozila deček in deklica skozi vasi. Deklici je bilo pet let, dečku pa šest. Nista bila brat in sestra, temveč bratranca; njuni materi sta bili sestri, ki pa sta ostali v gosteh pri znancih, medtem ko sta otroka poslali domov v spremstvu vzgojiteljice. Ko so se peljali skozi neko vas, se je kočiji zlomilo kolo in kočijaž je izjavil, da ne morejo nadaljevati vožnje, dokler se škoda ne popravi, kar pa ne bo dolgo trajalo.

»Ravno prav,« reče vzgojiteljica, »saj smo se že dolgo vozili in moja otročička sta gotovo že lačna. Hočem jih z mlekom in kruhom nasititi. Zelo pametno je bilo, da so nas s tem preskrbeli.«

Bilo je v jeseni. Zunaj je bilo mrzlo in začelo je tudi deževati. Vzgojiteljica je z otrokoma vstopila v najbližjo kmečko kočjo, ki je bila znotraj popolnoma črna, ker ni imela dimnika. V takih malih kmečkih kočah se po zimi, kadar se kuri, odprejo vrata na stežaj in dim uhaja skozi nje tako dolgo, dokler ni peč razbeljena. Tudi to je bila taka kočja. Bila je stara in umazana in tla so bila razkopana. V kotu je visela sveta podoba, pod katero so stale dolge klopi na obeh straneh mize. V nasprotnem kotu je stala široka peč.

Otroka sta v izbi najprej opazila svoje sovrstnike: bilo je to bosonogo dekletce, ki je bilo oblečeno samo v umazano srajčko in pa trebušasti, skoraj popolnoma gol fantek. Tretje dete, komaj eno leto staro dekletce, je ležalo na klopi pri peči in se na ves glas drlo. Kmetica ga je tolažila; ko pa je vstopila vzgojiteljica s svojima otrokoma, je pustila kričeče dete in je začela s klopi in mize pospravljati razno navlako, da pripravi gostom prostor.

Vzgojiteljica je prinesla iz kočije potno torbo, ki je bila zaklenjena z blestečo ključavnico. Kmečki otroci so polni začudenja ogledovali to ključavnico in jo kazali drug drugemu. Vzgojiteljica je vzela iz torbe »termos-steklenico« s toplim mlekom, kruh in čist bel prt. Ko je vse pripravila je rekla:

»No otroka, pridita, mislim, da sta že dovolj lačna!«

Toda otroka nista prišla. Mala deklica Sonja je uprla pogled na polgole kmečke otroke in je ogledovala zdaj enega, zdaj drugega. Nikdar še ni videla tako umazanih in strganih srajčk in tako golih otrok in se je zelo čudila. Deček Petja je pa opazoval zdaj njo, zdaj kmečke otroke in ni vedel, naj se li smeji ali naj se čudi z njo vred. Sonja je posebno pozorno opazovala malo dekletce na klopi pri postelji, ki je venomer kričalo.

»Zakaj pa kriči?« je vprašala.

»Lačna je,« je odgovorila mati kmetica.

»Rada bi ji kaj dala, pa nimam nič.«

»No, no, pridita že vendar!« je opominjala vzgojiteljica, ki je pri mizi delila kruh. »Pridita vendar!« je ponovila nevoljno.

Otroka sta ubogala in šla k mizi. Vzgojiteljica je nalila mleka v kozarce ter jih postavila pred nju in položila poleg kruha. Ali Sonja ni jesti in je odrinila kozarce. Ko je Petja to videl, je tudi on storil tako.

»Ali je res?« je vprašala Sonja in pokazala na kmetico.

Kaj? »Vpraša vzgojiteljica.

»Da nima mleka,« reče Sonja.

»Kako naj jaz to vem? To ni naša stvar. Zdaj jejta!«

»Jaz ne bom!« odvrne Sonja.

»Jaz tudi ne!« reče Petja.

»Jaz ji bom dala svoje,« pravi Sonja, neprenehoma opazujoč kričeče dete.

»No, dosti sta klepetala! Čemu take prazne besede?« opominja vzgojiteljica. »Jejta, sicer bo vse mrzlo!«

»Ne bom jedla, ne maram!« zavpije Sonja nenadoma. »Tudi doma ne bom jedla, če ji ne daš mleka!«

»Jejta najprvo vidva in če bo kaj ostalo, naj dobi.«

»Jaz ne maram in ne bom, dokler ji od tega ne daš!«

»Jaz tudi ne, jaz tudi ne!« je vpil Petja. Nečem, pa nečem!

»Ali ne bo temu blebetanju konca!« se je razsrdila vzgojiteljica. »Ali so vsi ljudje enaki? Kakor in komur je Bog dal! In vajinima očetoma je dal!«

»Zakaj pa ni tudi njim dal?« vpraša Sonja.

»Teja mi ne moremo vedeti. Tako je Bog hotel!« je rekla vzgojiteljica in vlila malo mleka v skodelico in ga ponudila kmetici, da ga da dekletu. Dete je začelo piti in je utihnilo; ali otroka se še vedno nista pomirila in Sonja še vedno ni hotela ne piti ne jesti.

»Tako je Bog hotel,« je ponovila. »Zakaj pa je tako hotel? Hudobni Bog! Grdi Bog! Nič več ne bom k nje-mu molila!«

»To ni prav, kar govorita!« je zmajevaje z glavo rekla vzgojiteljica. »To je grdo! Bom očetu povedala!«

»Povej!« odvrne Sonja. »Jaz sem to premislila. Tako ne sme biti, ne sme biti!«

»Kaj ne sme biti?« je vprašala vzgojiteljica.

»Ne sme biti, da imajo eni vsega dosti, drugi pa nič!«

»Mogoče je Bog nalašč tako napravil,« reče Petja.

»Ne, hudobnež, hudobnež! Jaz ne bom pila in ne jedla. To je hudoben Bog! Jaz ga ne morem več ljubiti!«

Nenadoma se pa oglasi doli s peči hripav glas, ki med kašljanjem spregovori:

neprijetna bremena za človeško družbo.

Spekulacija s prispevki socialnega zavarovanja. Bolgarski finančni minister je sporazumno z ministrskim svetom odredil, da se morajo socialni fondi porabiti v olajšanje kreditne krize. Imetje teh fondov znaša 2½ milijardi levov. Predvsem naj se v ta namen porabi 40% za Narodno banko in druge kreditne zavode. Delavsko časopisje ugovarja, češ, da se hoče porabljati denar v povsem riskske namene. Tudi direktor mednarodnega urada dela je zadnjič v Sofiji odločno ugovarjal takim namenom.

Volilna borba v Rusiji se pričinja. Poročali smo, da sklicuje ruska komunistična stranka kongres na dan 15. junija t. l. Volitve delegatov so razpisane. V ruski komunistični stranki je več smeri, ki si nasprotujejo. Najmočnejša je desničarska smer, ki ji načeljuje Rikov, predsednik sovjetske vlade, Kalinin, predsednik centralnega eksekutivnega sovjetskega odbora, Buharin, bivši glavni urednik »Pravde« (glasila stranke), Krupskaja, Leninova vdova in drugi. Vsi ti so nasprotniki Jožeta Stalina. Na kongresu 1927 je propadel Trocki, sedaj utegne propasti Stalin, če dobe desničarji večino.

Ameriški delavci za ustanovitev politične stranke. V glasilu delavskih unij »Union Labor Record« so načeli ameriški delavci debato o ustanovitvi politične stranke. Med meščanskima strankama (liberalci in republikanci) se vedno bolj širi korupcija in niti ene obljube ob volitvah delavcem stranki ne izpolnita po volitvah. Iz tega razloga smatrajo delavci, da je potrebna ustanovitev delavske stranke, ki bi ji bile temelj delavske strokovne organizacije kakor na Angleškem. Socijalistično gibanje v Ameriki (v Zedinjenih državah je sicer že znatno) dobi do 500.000 glasov pri volitvah), politična stranka z zaledjem strokovnih organizacij bi pa utegnila dobiti pet do šest milijonov glasov. Ameriško delavstvo se torej pričinja zavedati svoje velike politične naloge.

Silna eksplozija municije pri Trieru. Pri mestu Trieru, ki je še vedno zasedeno po Francozih, se je v torek, dne 23. t. m. dogodila silna eksplozija municije, katere vzroka še ne vedo. Zračni pritisk je v oddaljenosti 250 metrov od kraja nezgode odnesel strehe s treh hiš. Tudi sicer so poslopja v mestu silno trpela.

Zanimiva tiskovna pravda. Avstrijsko vojaštvo je nujno rabilo novo gorsko vežbališče. Armadno poveljstvo je v to svrhu najelo večji kompleks v predgorju Dachsteina na Štajerskem. Ta kraj predstavlja div-

je razmetane rebri in skalovja, z malo dostopnimi soteskami. Domače prebivalstvo je tem krajem nadelo svoja značilna imena, ki so včasih taka, da se človeku sitno zdi, jih v spodobni družbi imenovati. Ali tu se ne da nič pomagati, imena so tu in so tudi na Freytagovih specialnih zemljevidih točno označena. Tako se imenuje v tem kraju neka reber »Rossarsch«, neka soteska pa celo »Arschlochwinkel«. Dunajski »Abend« je iz tega skoval humoristično beležko, po kateri je izgledalo, da bo vojni minister Vaugoin ekserciriral s svojimi domobranci po »Arschlochwinklu«. Izkazalo se je pa, da je »Abend«-ova konštatacija globoko razžalila celo avstrijsko zvezno armado, do zadnjega njenega rekruta, in njegov urednik je moral predkadija. Dokazal je sicer potom pričin Freytagovih specijalk, da ta geografska imena res obstoje, ali ni mu dosti pomagalo. Obsojen je bil radi žaljenja armade na 1000 šilingov globe. Kljub temu ima »Abend« ves Dunaj na svoji strani, ki se smeje Vaugoinu in njegovim junakom.

Blaznosti ameriškega sodstva. V deželi najhujšega kapitalizma je najhujši zločin zločin proti svetosti dolarja in tatvina se tam kaznuje kakor nikjer drugje na svetu. V Brocklynu je bil neki 32 letni delavec radi 180 dolarjev obsojen na šestnajst let ječe. Istočasno je bila v New-Yorku neka 29 letna ženska obsojena na dosmrtno ječo, ker je četrtič v neki trgovini nekaj ukradla. Ko je prvič ukradla neki plašč, je za to odsedela eno leto. Leta 1909 je neki Franck Singer ukradel 51 dolarjev in je bil za to obsojen na 39 let ječe. Radi dobrega obnašanja je bil po 20 letih pomiloščen in kot bolan, za vsako delo nezmožen starček, izpuščen. V 20 letih si je v ječi z neumornim delom prislužil 35 dolarjev 38 centov in država mu je dala na pot 10 dolarjev. S 45 dolarji naj torej čaka smrti.

Krematorij živih v Kolumbiji. Pri požaru, ki je uničil kolumbijske ječe, v katerih se je nahajalo 5000 kazencev, dasi je v omenjenih ječah prostora le za 2000 oseb, je našlo smrt v plamenih blizu 400 ljudi. Pri reševanju so se mnogi jetniki izkazali kot junaki, ker so se skrajno požrtvovalno udejstvovali in so mnogi pri reševanju svojih tovarišev našli končno sami smrt. Medtem ko je vlada države Ohio že odposlala komisijo na lice nesreče, da bi ugotovila vzrok požara in zakaj se ni kazencev pravočasno izpustilo iz celic, se je končno zvezna vlada v Washingtonu tudi odločila, odposlati svojo komisijo, ker vlada po vsej Ameriki silno razburjenje radi katastrofe.

»Oh, otročička, otročička. Vidva sta dobra otročička, toda ni pametno, kar govorita.«

Zopet ga je prekinil kašelj. Otroka sta uprla poglede na peč in sta videla, da se je od tam nagnil naguban obraz starca, obkrožen z belimi lasmi. Starec je majal z glavo in nadaljeval:

»Bog ni hudoben, otročička. Bog je dober, dragi otroci. On ljubi vse enako močno. Ampak, da jedo eni bel kruh, drugi pa črnega nimajo, pa ni on napravil, temveč so to napravili ljudje, ker so nanj pozabili.« Zopet ga je premagal kašelj. Ko se je odkašljaval, je nadaljeval: »Ljudje so na Boga pozabili, zato so napravili, da žive eni v izobilju, drugi pa glad trpè. Če bi pa vsi živeli po njegovi volji, potem bi pa imeli vsi vsega dosti.«

»Kako pa se naj napravi, da bodo imeli vsi vsega dosti?« je vprašala Sonja.

»Kako se naj to napravi?« šepetec stavec. »Naj se dela tako, kakor je Bog zapovedal. In Bog je zapovedal, da moramo vse na enake dele deliti.«

»Kako? kako?« vprašuje Petja.

»Bog je zapovedal, da moramo vse na enake dele razdeliti!«

»Zapovedal, da moramo vse na enake dele razdeliti?« ponovi Petja.

»Ko bom jaz velik, hočem tako napraviti.«

»Jaz sem poprej rekel, da bom tako napravil kakor ti,« se vnema Petja. »In tako bom napravil, da ne bo več revežev!«

»No, zdaj pa je dosti vajinega klepetanja,« reče vzgojiteljica. »Izpijta mleko!«

»Ne marava, ne marava, ne marava!« vpijeta otroka oba hkrati. »Ko bova velika, bova na vsak način tako napravila!«

»Vidva sta dobra otroka,« reče stavec in se smehlja, da sta se videla edina preostala mu zoba v spodnji čeljusti. »Jaz najbrže tega ne bom dočakal; toda vajin sklep je dober in Bog naj Vama pomaga ga izpolniti.«

»Naj napravijo z nama karkoli,« reče Sonja, »midva bova na vsak način tako naredila!«

»Da, tako bova naredila!« je pritrtil Petja.

»Prav je tako, prav je tako!« je rekel stavec in se začel smehljati in kašljati. In ko se je odkašljaval, je še pristavil: »Ampak glejta, da ne pozabita.«

»Ne bova pozabila!« zakličeta otroka.

»Lepo, lepo, torej je sklenjeno.« Prišel je kočijaž in je javil, da je kolo popravljeno. Otroka sta se odpeljala.

Kako se pa bo dogodek naprej razvijal, bomo pa še mogoče vsi videli.

1234567890230987654321

Številke govorijo za jedilno mast Schichtov Ceres

Odrasel delaven človek potrebuje dnevno 3100 kalorij. Za pridobitev istih bi se moralo vzeti:

Cerese 0-34 kg

Sirovega masla 0-41 kg

Kruha 1-16 kg

Jajec 2-3 kg

Krompirja 4 kg

Mleka 4-7 kg

Zelja 11-4 kg

Najvišjo hranilno moč pri najmanjši količini daje Schichtov Ceres JEDILNA MAST

100% ČISTA KOKOSOVA MAST

Ljubljana.

Upravni odbor Kranjske hranilnice je tudi nov.

Razpust starega upravnega odbora.

Dravski ban je imenoval v banovinski Kranjski hranilnici nov upravni odbor po vidikih kakor pri Kmetijski družbi.

V novem odboru so: dr. Vladimir Ravnihar, odvetnik v Ljubljani, predsednik; podpredsednik Rado Hribar, industrijec v Ljubljani; člani Franc Finžgar, župnik v Ljubljani; dr. Jakob Kovačec, ravnatelj podružnice Gospodarske zadrugne banke v Mariboru; dr. Niko Zupanič, ravnatelj muzeja v Ljubljani; Jernej Pintar, bivši ravnatelj Jadranske banke v Ljubljani; dr. Karl Kuhelj, odvetnik v Ljubljani. V nadzornem odboru so: Alojzij Pavlin, Anton Meden, dr. Česnik, Ivo Rudež.

Stari odbor je bil razrešen pred potekom poslovne dobe. Od bivših odbornikov sta ostala v upravi samo dr. Vl. Ravnihar in Fr. Finžgar.

V novem upravnem odboru sta dva advokata, dva bančna direktorja, en župnik, en ravnatelj muzeja in en industrijec. Delavca hranilnica ni nobenega. — Kranjska hranilnica je bila ustanovljena pred 110. leti in je bila pred vojno v naših krajih največji denarni zavod. Imela je okoli 75 milijonov zlatih kron vlog, kar odgovarja v sedanjih valutah približno 900 milijonom dinarjev. Ob znanih septemberskih dogodkih so pa bile iz nje dvignjene znatne vsote. Pred nekaj leti jo je odkupil ljubljanski oblastni odbor, ki ji je tudi imenoval upravni odbor. Po ukinitvi oblasti je prešla Kranjska hranilnica v last Dravske banovine in tako je sedaj ban, ki je edini odločujoč organ, imenoval Kranjski hranilnici nov upravni odbor.

Iz sestave novega upravnega odbora je razvidno, da so novi odborniki večinoma pripadniki bivše »radikalne stranke« in kroga Kmetijske posojilnice ljubljanske okolice.

V gospodarskem oziru ta izprememba ne pomeni mnogo, ker spada zavod med manjše denarne zavode, dasi je stal pred vojno na prvem mestu. Dočim so drugi zavodi konstantno širili svoj gospodarski

vpliv, ta zavod spričo večkratne izpremembe uprave in lastništva ni mogel sporedno razvijati svojega delovanja.

Predavanje o tuberkulozi priredi Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani v soboto, dne 3. maja 1930, ob 9. uri zvečer v dvorani na Miklošičevi cesti. — Predavata: g. dr. Debeve Franc: »Tipi (slike in oblike) jetike« ter g. dr. Jamar Tone: »Kako se ubranimo jetike.« Predavanje bo združeno s predvajanjem skiptičnih slik o napravah OUZD ter delavskih zdraviliščih in okrevališčih na Rabu, Klenovniku in Brestovcu. Predavanje se vrši povodom prireditve protituberkuloznih dni. Vstopnine ni.

Vremenska napoved. Letošnje leto bo menda še zelo slabo vreme. Tako pravijo preroki, ker je bil prvi maj deževen in meglen dan.

Maribor.

Popolno gradbeno mrtvilo. Gotovi ljudje, ki so se pred leti trudili, preprečiti mestni občini gradbo stanovanj, pridejo sedaj na svoj račun, kajti mestna občina mariborska ne misli letos zidati niti zaslikih stanovanj, dasi je potreba velika. Neki dnevnik je prinesel te dni notico, v kateri vprašuje, kaj je z gradbo palače OUZD v Mariboru, za katero je že davno vse pripravljeno. Da res, ampak ravno tako umestno vprašanje je, kaj je z gradbo kolodvorske ter carinske pošte, ki ju »grade« tudi že dve leti? Za te zgradbe, za katere se bo porabil kaldrinski fond, se je že predlanskim začelo delati »stimungo«, toda te zgradbe so prava fata morgana za Maribor; čimbolj se jim približujemo, tembolj se oddaljujejo. Na vsa poznejša tozadevna vprašanja se je od kompetentne strani vedno odgovarjalo, da manjka »samo še en podpis«, da pa je zadeva sicer že rešena. Predlansko jesen se je reklo, da se bo gotovo, če preje ne, spomlad začelo z gradbo. Toda sedaj imamo že drugo spomlad, in sicer krasno spomlad, ki je naravnost idealna za večje gradbe. Čas hiti, gradbene živahnosti pa ni opažati nobene, in upravičeno se je bati, da bo gradbena sezona potekla, Maribor pa bo ostal tam, kjer je bil pred tremi leti. Med tem se kaldrinski fond kopiči... Če že ni upanja na gradbo omenjenih poslopij, tedaj naj bi se vsaj pristopilo tlakovanju Aleksandrove ceste vzdolž glavnega kolodvora in še bolj nujnemu tlakovanju ceste na tovrni kolodvor, ki dela konkurenco vsem haloškim klancem glede blata in prahu. Pred kratkim se je na tem ne čez dvesto metrov dolgem kosu ceste nekemu kmetu iz Slovenskih goric polomil voz. Da ste slišali, kaj vse je tisti kmetič povedal na račun mestne uprave! V današnjem času avtomobilskega prometa, pešcu sploh ni več mogoče hoditi po tej cesti. Če je cesta blatna, ga obrizga blato, ki škropi izpod koles drvečega avtomobila na vse strani, kadar pa je cesta prašna, bi se človek skoro zadržal. Pa tudi živina se na tej cesti muči, da tega ni moč opisati. Torej, zganite se v enem ali drugem oziru. Občinski predstavniki večkrat

ČITAJTE „DELAVSKO POLITIKO“

NAROČA SE
MARIBOR
POŠTNI PREDAL 22

posejajo Beograd, toda, da bi ti poseti imeli tudi kaj praktičnega uspeha, o tem se pa nič ne sliši!

Gradba novega poslopja OUZD v Mariboru. Komisar OUZD nam sporoča: Izgleda, da je v Mariboru ponekod nastalo mnenje, kot da se ni storilo, kar bi bilo potrebno, da se gradbo novih prostorov za ekspozituro OUZD v Mariboru čim bolj pospeši. — 31. 8. 1929 je bil sklenjen nakup stavbišča. OUZD je takoj dobil odobrenje g. komisarja SUZOR-a v Zagrebu in končno ministra za socialno politiko in narodno zdravje. 16. 1. 1930 je bila končna seja ocenjevalne komisije idejnih skic, nakar je sledila razstava projektov. Ker noben projekt ni odgovarjal potrebam, je sledilo nato več posvetovanj v Ljubljani in v Zagrebu, kako z razpoložljivimi sredstvi vendarle dobiti vse potrebne prostore. — Dne 24. 2. 1930 je dobil izdelavo novih idejnih skic in vložitvenih načrtov arh. Saša Dev. Idejne skice arh. Saša Deva sta odobrila oba komisarja na seji dne 25. in 26. marca v Zagrebu; vložitvene načrte pa 26. 4. 1930. Prihodnje bližnje dni bo SUZOR načrte vložil pri mestnem magistratu mariborskem in prosil za odobritev. — Navedeni datumi pričajo, da OUZD v Ljubljani obravnava ta predmet kot najnujnejši in da sta obe višji instanci z izredno naklonjenostjo storili vse, da se zadeva brez prestopa gladko in hitro razvija.

Sprememba avtobusnega prometa na progi 1. Na progi Glavni trg—Kasarna kralja Petra bo od 3. t. m. vozil mestni avtobus tako, da bo na končni postaji imel postanka samo 1 minuto, nato pa se bo vrnil po Kettejevi in Magdalenski ulici nazaj.

Jesenice.

Odpust tehničnega ravnatelja K. I. D. Te dni je bil zazresen svoje službe tehnični ravnatelj K. I. D., g. inž. K. Hofmann. Vso javnost, predvsem pa delavstvo in nameščenstvo, je ta odpust upravičeno presenetil, kakor sploh presenečajo ljudi taki dogodki zadnjega časa. Odkar je prešla tovarna v drugo posest, se vedno kaj ugiba in razpravlja, vedno se šušlja o raznih zakulisnih namerah, a vse v tem smislu, da se poslabša položaj delovnih ljudi, pa poveča profit novih akcionarjev. Dokler je bila večina delnic v inozemskih rokah, je bil položaj normalen in vsaj ni bilo prehudih izgledov za poslabšanje že itak neprerožnatega stanja. Odkar pa vedrijo na Jesenicah gospodje, ki so menda naši državljani, izgledi za delavce niso zelo rožnati. Tujcem bi ne

ogli zameriti izkoriščevalnih nakan v taki meri kot to smemo svojim državljanom. V kolikor smo informirani, je novo lastništvo predvidevalo in nameravalo 30 odstotno redukcijo delavstva in nameščencev. Po tej nameri bi prišlo ob kruh okrog 700 ljudi, kar bi pomenilo nepojmljiv in nepreračunljiv udarec. Naš kraj bi s tako »racionalizacijo«, ki je golo stremjenje za povečanjem mastnega dobička na račun gorenjskih proletarcev, utrpel strahovito škodo. Saj je itak brezposelnost v bujnem cvetju, a zaposleni tako že za hrano komaj zaslužijo. — Gosp. tehničnemu ravnatelju se je predložila tozadevna zahteva, da to redukcijo izvede. Ker pa on ni pristal, so ga odpustili. Ne ve se, kako bo stvar iztekla, kajti zadeva ni malenkostna in pomeni morda šele pričetek odločilnih in važnih dogodkov. Vsekakor je to resen opomin za delavstvo, ki svoje kolektivne interese preveč zanemarija in se vzlic vsemu le še premalo briga za organizacijo. To je pa tudi opomin našim oblastim, ki morajo storiti vse, da se preprečijo slutene katastrofe.

Zopet je »Svoboda« dobila nogometno tekmo. V nedeljo popoldne je gostoval na Jesenicah S. K. »Bled« in odigral tekmo s »Svobodo«. Rezultat 4 : 2 v korist »Svobode«. — Tekma je bila včasih presurova.

Naliv s točo smo imeli v terek dopoldne, toda brez posebne škode.

Kulturni pregled.

»Socialna misao«, zagrebška marksistična znanstvena revija, ima v svoji aprilski številki posebno srečno izbrano, aktualne prispevke: Slavko Henč razpravlja v članku: »Ne moremo več nazaj, odprta nam je pot samo naprej«, o naših gospodarskih vprašanjih. Anton Kristan je prispeval informativni članek »Delavsko združništvo v Belgiji«. Dr. Dragoljub Jovanovič: »Kmečko, družinsko gospodarstvo.« Dr. Eugen Stern iz Prage: »Masarykov socializem.« Mirko Kus-Nikolajev je prispeval lep esej o Uptonu Sinclairu, s Sinclairovo sliko. Mirko Kus-Nikolajeva poznamo kot enega najodličnejših hrvatskih socialnih pisateljev. Isti pisatelj je prispeval tudi prevod Sinclairjevega spisa o Jack Londonu in Jack Londonovo izpoved »Kako sem postal socialist«, ki ne vsebuje samo zelo zanimivih podatkov o obeh Američanih, ampak imata tudi precejšnjo literarno vrednost. Nadalje vsebuje številka poučno so-

cijalno razpravo dr. Dinka Tomašiča: »Opravna plodu s stališča sociologije in kriminalne politike«; Ante Cvitkovića: »Življenje naših delavcev v Primorju« in Stan-ka Tomašiča literarni prispevek: »Povest o marmeladi.« Med književnimi poročili se ocenjuje tudi knjige Cankarjeve družbe, zlasti Cerkevnikova »Daj nam danes naš vsakdanji kruh« in Ivana Podržaja »Martin Brbek«.

Delavski šport.

Delavska sportna zveza. V nedeljo, dne 27. aprila 1930, se je vršila konferenca delavskih sportnih klubov Slovenije, na kateri je bilo zastopanih 8 klubov; 1 klub je dal pismeno izjavo, da se z ustanovitvijo zveze strinja in edino 1 klub se konference ni udeležil. Na konferenci se je soglasno sklenilo ustanoviti delavsko sportno zvezo ter je bil izvoljen 5 članski pripravljalni odbor iz vrst ljubljanskih klubov, ki bo v najkrajšem času izdelal in predložil oblasti pravila zveze. Že letošnje leto se bo začelo s tekmovanjem za delavsko prvenstvo.

Nov sportni odsek »Svobode« se ustanovi na Viču pri Ljubljani, ki bo začel gojiti poleg nogometa tudi lahkootletiko. Inicijativo viških »Svobodašev« pozdravljamo. S. K. »Svoboda« Ljubljana : S. K. »Jadran«. V nedeljo, dne 4. maja 1930, se vrši v Ljubljani med gornjima kluboma zadnja prvenstvena tekma. S. K. »Svoboda« je na četrtem mestu prvenstvene tabele. »Jadran«

pa na petem mestu. Ker sta oba kluba letošnje leto vztrajno trenirala, je pričakovati hude borbe za točke.

10 letnica S. K. »Svobode«. V Ljubljani se vrši letos o binškojih dne 8. in 9. junija 1930 povodom velesojima proslava 10 letnice S. K. »Svobode«. Na proslavi bodo sodelovali delavski sportni klubi iz Avstrije in prvorazredni klubi iz Jugoslavije. V okviru proslave bo tudi promenadni koncert in razne druge prireditve. Društva v Ljubljani in okolici naprošamo, da na ta dva dneva ne prirejajo kakih prireditev, marveč se vse delavstvo udeleži proslave 10 letnice S. K. »Svobode«.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori svojo dolžnost takoj!

Izredno nizke cene!
Največja zaloga plošč!

Trgovnica glasbil
MEINEL & HEROLD
Prodajalna: Trg Svobode
Maribor.

MARY SMOLNIKER

modistinja
CELJE

(Palača I. hrv. štedionice)

Podružnica: Trbovlje II.

Priporočajo se za izdelovanje vseh vrst otroških in damskih klobukov. — Velika izbira slamnikov, klobučinastih in žalnih klobukov itd.

Cene nizke!

OPOZORITE VAŠE ZNANCE,

da jih hočem za vedno osvoboditi

neugodnega znojenja nog

pa če se je tudi to znojenje pojavilo v toplih letnih dnevih. To zdravljenje se ne vrši potom zdravil, temveč je prav enostaven naravni postopek. Prosim, da priložite znamko za odgovor. —

J. LUSTIG, OSIJEK KREŽMINA ULICA.

Nabirajte nove naročnike

Pozor birmanci!

Konfekcijska trgovina

Žiga Weiss

Celje-Gaberje 3 (v hiši g. Plevčak)

priporoča raznovrstne zgotovljene obleke v vsaki velikosti in po najnižji ceni že od 100 Din naprej. Lastno izdelovanje oblek po meri in najnovjšem kroju. — Oglejte si pred nakupom našo zalogo!

PRIPOROČAM CENJ. DAMAM SVOJO VELIKO ZALOGO MODERNIH

SPOMLADANSKIH KLOBUKOV

POPRAVILA SE IZGOTAVLJAJO TOČNO IN POCENI.

M. JAHN, MODISTINJA, MARIBOR
STOLNA ULICA 2. — STOLNA ULICA 2.

V tovarn. zalogi perila boste v izbiri

3000 srajc

gotovo naši nekaj po Vašem okusu in to po izredno nizkih cenah! Moške obleke po Din 290.—, 320.—, 340.— itd. Specialna zaloga samoveznic od 6 Din dalje.

J. Karničnik, Maribor, Glavni trg 11

Naj takoj javijo

svoje natančne naslove one osebe, katere žele, da jih naučimo lepo, čisto in lahko domačo obrt, pa da si s tem pridobe stalen in posebno dobičkanosen postranski zaslužek. Javijo se naj samo oni, kateri razpolagajo z vsoto najmanj Din 3650.—, da si lahko nabavijo za to potreben stroj. Pouk je brezplačen, zaslužek 10—12 Din na uro. Materijal za izdelavo dajemo mi. Poleg za privatna naročila more vsakdo izdelovati tudi za našo tvrdko, ker mi smo pripravljeni vsak čas v gotovem denarju prevzeti vsakršno količino izdelane robe, za kar jamčimo tudi pismeno. Za odgovor priložite znamko.

GRAUERT

TVORNICA STROJEVA D. D.
GENERALNO ZASTUPSTVO I SKLADIŠTE
OSIJEK I.
KREŽMINA ULICA 13.

SUHOR

je zaradi svojega izvrstnega okusa ter velike vsebine redilnih snovi postal potreben celemu ljudstvu. Če hočete dobiti pravo kvaliteto, zahtevajte povsod samo

Robausov suhor

v originalnem zavoju ter z original. zapečatnimi znamkami. Te znamke jamčijo za kvaliteto.

Dobl se povsod.

TRI PREDNOSTI

- I. Ogromna izbira.
- II. Izborna kvaliteta.
- III. Nizke cene in plačilne olajšave.

Blago za moške obleke in spomladanske plašče. — Blago za damske kostime, plašče in obleke. — Ceftri, oksfordi in poplini za moške srajce. — Crepe-de-chine, crepe-saten, crepe-georgette, crepe-marochine. — Bemberg- in umetna svila v modernih barvah in desenh. Vsakovrstno platno za perilo stalno v veliki izbiri.

L. RNIK, MARIBOR, KOROŠKA C. 9

EKSPORTNA HIŠA

„LUNA“

lastnik Albin Pristernik
MARIBOR
Aleksandrova c. 19

Za pomladansko sezono kakor tudi za bližajoče se binškojne praznike imam preskrbljeno veliko zalogo in sicer: **nogavice za otroke**, par od Din 5.— naprej, črne, rujave, drap, sive in bele barve, **moške nogavice** od Din 5.— naprej, **damske nogavice** od Din 7.— naprej, flor-nogavice od Din 12.— naprej. — Za dobro blago jamčim! Nadalje nudim **vezenino** meter od Din 75.— naprej, **čipke** meter od Din 1.— naprej, **svilene trake** meter od Din 1.— naprej. Vse vrste **sukanca**, **volnene pletenine-vezenine**, **šivanke**, **gumbe** in druge potreščine za krojače in šivilje, po brezkonkurenčnih cenah. — **Lastna pletilnica in predtiskarinja**. — **Srajce**, **spodnje hlače**, **kravate**, **palice**, **dežniki** v bogati izbiri po **znižanih cenah!** Čevlji iz usnja za otroke in sandale od Din 24.— naprej.

SAMO NA ALEKSANDROVI CESTI 19